

Povezanost između zadovoljstva poslom i karakteristika posla kod medicinskih sestara i medicinskih tehničara u zdravstvenoj njezi u kući

Bojčić, Marija

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Dental Medicine and Health Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:243:911631>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-04**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Dental Medicine and Health Osijek
Repository](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA OSIJEK
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO
OSIJEK**

Diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo

Marija Bojčić

**POVEZANOST IZMEĐU
ZADOVOLJSTVA POSLOM I
KARAKTERISTIKA POSLA KOD
MEDICINSKIH SESTARA I
MEDICINSKIH TEHNIČARA U
ZDRAVSTVENOJ NJEZI U KUĆI**

Diplomski rad

Osijek, 2023.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA OSIJEK
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO
OSIJEK

Diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo

Marija Bojčić

**POVEZANOST IZMEĐU
ZADOVOLJSTVA POSLOM I
KARAKTERISTIKA POSLA KOD
MEDICINSKIH SESTARA I
MEDICINSKIH TEHNIČARA U
ZDRAVSTVENOJ NJEZI U KUĆI**

Diplomski rad

Osijek, 2023.

Rad je ostvaren na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku

Mentorica rada: doc. dr. sc. Ivana Barać

Komentorica rada: dr. sc. Jadranka Plužarić

Rad ima 19 listova i 11 tablica.

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje: Kliničke medicinske znanosti

Znanstvena grana: Sestrinstvo

Predgovor

Zahvaljujem doc. dr. sc. Ivani Barać na stručnoj pomoći i prihvaćanju mentorstva i komentorici dr.sc. Jadranki Plužarić, višem predavaču, na povjerenju, savjetima i pomoći prilikom izrade ovoga rada.

Hvala mojoj obitelji na podršci i strpljenju prilikom studija.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Zadovoljstvo poslom.....	1
1.2. Karakteristike posla	2
2. CILJ.....	4
3. ISPITANICI I METODE.....	5
3.1. Ustroj studije.....	5
3.2. Ispitanici.....	5
3.3. Metode	5
3.4. Statističke metode	5
4. REZULTATI.....	6
4.1. Osnovna obilježja ispitanika.....	6
4.2. Povezanost pojedinih područja zadovoljstva poslom i osnovnih obilježja ispitanika	6
4.3. Povezanost zadovoljstva poslom i subskala karakteristika posla	7
4.3. Povezanost zadovoljstva poslom i karakteristika posla	8
5. RASPRAVA	12
6. ZAKLJUČAK.....	14
7. SAŽETAK	15
8. SUMMARY	16
9. LITERATURA	19
10. ŽIVOTOPIS.....	19

POPIS TABLICA

Tablica 1. Povezanost pojedinih područja zadovoljstva poslom i osnovnih obilježja ispitanika ...	6
Tablica 2. Korelacijska analiza zadovoljstva poslom i subskala karakteristika posla.....	7
Tablica 3. Korelacijska analiza zadovoljstva poslom i karakteristika posla.....	8

1. UVOD

Usluge zdravstvene skrbi mijenjaju se odražavajući zdravstvene potrebe stanovništva. Posljednjih je godina više zdravstvenih usluga prebačeno u primarnu zdravstvenu zaštitu zbog starenja stanovništva, više kroničnih bolesnika s dugotrajnim složenim stanjima i povećanog pritiska za smanjivanje javne potrošnje. Zdravstvena njega u kući dio je primarne zdravstvene zaštite koja se provodi u pacijentovom domu i čiju djelatnost provode medicinske sestre i medicinski tehničari (1).

Zdravstvena njega u kući vrsta je zdravstvene zaštite koja favorizira aktualizaciju novih oblika pružanja skrbi i interdisciplinarnih prakse. Ona se smatra alternativom hospitalizaciji koja smanjuje njezinu potražnju i duljinu boravka. Kao posljedica toga, smanjuje troškove i rizike od komplikacija povezanih s bolničkim okruženjem. Štoviše, dom bolesnika prepoznat je kao povoljno okruženje za inovativnu i jedinstvenu skrb, s potencijalom da ponudi skrb usmjerenu na zahtjeve i potrebe bolesnika. Potrebno je uzeti u obzir da je zdravstvena njega u kući zdravstvena intervencija za koju su potrebni kvalificirani stručnjaci te je poznato da ova vrsta skrbi zahtijeva upotrebu posebnih kompetencija, uglavnom povezanih s međuljudskim odnosima, jer se radi s bolesnicima, ali i članovima obitelji i timovima različitih profesija (2).

1.1. Zadovoljstvo poslom

Zadovoljstvo poslom definira se kao ugodan osjećaj koji proizlazi iz percepcije da nečiji posao ispunjava ili omogućava ispunjenje važnih poslovnih vrijednosti te osobe (3). Zadovoljstvo poslom također se može promatrati kao opći stav prema poslu ili prema specifičnim dimenzijama posla kao što su: plaća, povlastice, napredovanje, nadzor nadređenog, potencijalne nagrade, aktivnosti na poslu, komunikacija, suradnici i organizacija rada (4).

Medicinske sestre i medicinskih tehničari u zdravstvenoj njezi u kući pružaju stručnu medicinsku skrb ljudima u njihovim domovima, u relativno nestrukturiranom okruženju pacijentova doma, udaljeni od svojih kolega i institucijskih potpora te se kao takvo pružanje zdravstvene skrbi značajno razlikuje od strukturiranog bolničkog okruženja (5).

Zdravstvena njega koja se pruža starijim osobama postaje sve sofisticiranija, a postoji i sve veća potreba za visokokvalitetnim uslugama kućne zdravstvene skrbi kao podrška medicinskoj skrbi u

zajednici. U tom smislu, da bi se zadržali, a i povećali ljudski resursi unutar zajednice, potrebno je privlačno okruženje za sestrinsku praksu. Zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i medicinskih tehničara u zdravstvenoj njezi u kući uvelike je povezano s kvalitetom, a i atraktivnošću radnog okruženja te namjerom medicinskih sestara da ostanu na tom radnom mjestu. U domeni zdravstvene njege u kući, zadovoljstvo poslom pojačano autonomijom i kontrolom nad radnim aktivnostima poboljšava rezultate pacijenata (6). Medicinske su sestre i tehničari na prvoj liniji u pružanju zdravstvene skrbi i imaju vodeću ulogu u skoro svim zdravstvenim ustanovama, obuhvaćajući i zdravstvenu njegu u kući. Potrebe za zdravstvenom njegom u kući su u stalnom povećanju jer starija populacija preferira liječenje u kućnom okruženju (7).

Osjećaj vrijednosti i identiteta posla imaju značajnu ulogu u zadovoljstvu medicinskih sestara i medicinskih tehničara. Osim toga, komunikacija s kolegama i liječnicima – timski rad, grupna homogenost, priznanje i poštovanje od strane liječnika važni su čimbenici povezani sa zadovoljstvom poslom. Naknada je važan vanjski kriterij koji utječe na kvalitetu posla i zadovoljstvo, a mnoge medicinske sestre i tehničari preporučuju povećanje plaće kao najrelevantniji financijski poticaj (8).

Potvrđeno je da zadovoljstvo poslom također utječe i na zadržavanje u profesiji. Procjenjuje se da medicinske sestre koje su zadovoljne svojim poslom imaju 58 % manju vjerojatnost da napuste profesiju od onih koje nisu zadovoljne svojim poslom (9). Kvaliteta radnog okruženja u sestrinstvu koju čine broj zaposlenih, odnosi između medicinskih sestara i liječnika, podrška suradnika i nadređenih uvelike utječe na zadovoljstvo poslom medicinskih sestara (10).

1.2. Karakteristike posla

Karakteristike posla dosljedno su identificirane kao središnja kategorija koja utječe na dobro i loše zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i tehničara i povezuju se s velikim posljedicama kao što su promjena profesije u različitim zemljama. Konkretno, karakteristike posla sačinjavaju skup varijabli okruženja za koje se smatra da su važni uzroci utjecaja i ponašanja medicinskih sestara i odnose se na one same ključne komponente aktivnosti medicinske sestre. Sestrinstvo je međunarodno poznato kao vrlo zahtjevno zanimanje te bi se stoga moglo tvrditi da bi karakteristike koje se tradicionalno smatraju motivacijskim mogle imati utjecaj na promjenu zdravlja u zanimanju medicinskih sestara i medicinskih tehničara. Međutim, do danas je nedostatak

istraživanja karakteristika posla upućuje kako karakteristike posla – kada se akumuliraju iznad visokih razina – mogu dovesti do pogoršanja zdravlja kod medicinskih sestara (11).

Karakteristike posla i njihovi ishodi rijetko su testirani u istraživanjima o sestrinstvu. Te karakteristike posla motiviraju zaposlenike da pokažu pozitivne stavove prema svome poslu (zadovoljstvo poslom i radni angažman) i rezultate posla (visok učinak i niska fluktuacija). Podržavajuće radno okruženje i karakteristike posla mogu poboljšati radni angažman zaposlenika zbog njihovih intrinzičnih i ekstrinzičnih motivirajućih kvaliteta i zauzvrat, pozitivne rezultate posla, kao što je niska fluktuacija. To znači da karakteristike posla i radno okruženje mogu utjecati na namjeru prelaska na drugu vrstu zanimanja (12). Utvrđeno je da kada medicinske sestre i tehničari primaju pozitivne povratne informacije o svome poslu imaju visoku razinu zadovoljstva poslom i nisku razinu namjere za promjenom zaposlenja te pružaju kvalitetnu zdravstvenu skrb (13).

Istraživanja su pokazala da karakteristike posla mogu utjecati na motivaciju zaposlenika za posao i tako poboljšati njihov stav prema poslu i radnoj uspješnosti (14).

Postoji izravna veza između zadovoljstva poslom, radnog učinka medicinskih sestara i pozitivnih ishoda za pacijente. Razumijevanje koje karakteristike posla utječu na zadovoljstvo poslom je ključno ako zdravstvene ustanove žele optimizirati individualno zadovoljstvo i uspješnost medicinskih sestara (15).

2. CILJ

Cilj rada je ispitati povezanost zadovoljstva poslom i karakteristika posla medicinskih sestara i medicinskih tehničara u djelatnosti zdravstvene njege u kući.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ustroj studije

Studija je ustrojena kao presječno istraživanje (16).

3.2. Ispitanici

Ispitanici su bili medicinske sestre i medicinski tehničari koji rade u djelatnosti zdravstvene njege u kući na području Republike Hrvatske. Istraživanje je provedeno tijekom prosinca 2022. godine putem online upitnika. Svrha i način provođenja istraživanja bili su objašnjeni svim ispitanicima te je sudjelovanje u istraživanju bilo anonimno i dobrovoljno.

3.3. Metode

Instrument istraživanja bio je anketni upitnik koji je sastojao od tri dijela. Prvi dio obuhvaća osnovna obilježja ispitanika, drugi dio čini hrvatska inačica Skale zadovoljstva poslom (17). Sastoji se od 36 tvrdnji koje opisuju zadovoljstvo plaćom, promaknućem, nadređenim, povlasticama, nagradama, uvjetima rada, kolegama, prirodom posla i komunikacijom gdje su ispitanici na skali Likertova tipa procjenjivali stupanj slaganja s pojedinom tvrdnjom s rasponom 1 – 6. Apsolutni raspon rezultata je 36-216 bodova pri čemu veći rezultat na skali znači bolje zadovoljstvo poslom. Treći dio anketnog upitnika čini Skala karakteristika posla (18) koja se sastoji od 12 tvrdnji gdje se svaka tvrdnja vrednuje na sedamstupanjskoj Likertovoj skali, u rasponu od 1-7. Apsolutni raspon rezultata je 12-84 bodova pri čemu veći rezultat na skali indicira bolje karakteristike posla. Skala obuhvaća tvrdnje koje su usmjerene na područje posla: značaj zadataka (3 tvrdnje), samostalnost u radu (3 tvrdnje), različitost zadataka (3 tvrdnje) i povratnu informaciju (3 tvrdnje). Ispitana je pouzdanost cijele skale pomoću Cronbach alpha koeficijenta te iznosi 0,87 što upućuje na visoku razinu pouzdanost upitnika skale karakteristike poslom.

3.4. Statističke metode

Tijekom statističke obrade korišten je računalni program *IBM SPSS Statistics* (inačica 26.0.) Korištene su metode deskriptivne (frekvencije, aritmetička sredina, mod i medijan) i inferencijalne (korelacije i t-test) statistike. Razlike su se ispitala ukrštavanjem varijabli (*Crosstabs*).

4. REZULTATI

4.1. Osnovna obilježja ispitanika

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 110 medicinskih sestara i medicinskih tehničara (N=110). Od toga je 103 (93,6 %) ženskog spola i 7 (6,4 %) muškog spola. Najveći broj ispitanika čine medicinske sestre/tehničari sa temeljnom srednjoškolskom naobrazbom, njih 79 (71,8 %), dok 18,2% čine prvostupnice dok magistre sestrinstva čine 10 %. Prosječna dob ispitanika je 33,5 godina. Najveći broj ispitanika (58,2 %) živi u braku, dok je 33,6 % neoženjeno/neudano, 6,4 % je rastavljeno i 1,8 % su udovci/udovice. Najveći broj ispitanika (64,5 %) imaju djecu, dok 35,5 % nemaju djece. Prosječan broj godina rada u zdravstvenoj njezi u kući iznosi 7 godina.

4.2. Povezanost pojedinih područja zadovoljstva poslom i osnovnih obilježja ispitanika

Ne postoji značajna povezanost između ispitanika prema osnovnim obilježjima ispitanika, ali postoji negativna povezanost područja zadovoljstva s uvjetima rada i dobi, ukupnim radnim iskustvom u djelatnosti zdravstvene njege u kući (Tablica 1.).

Tablica 1. Povezanost pojedinih područja zadovoljstva poslom i osnovnih obilježja ispitanika

Područje zadovoljstva poslom		Dob	Broj djece	Radni staž	Razina naobrazbe	Rad u znjuk-u‡
plaća	r	,054	-,071	-,054	,013	,031
promaknuće	r	-,042	-,037	-,053	-,021	-,053
nadređeni	r	-,023	,119	-,001	-,111	-,033
povlastice	r	-,072	,085	-,044	-,065	-,077
nagrade	r	-,114	,018	-,136	-,146	-,141
uvjeti rada	r	-,270†	-,116	-,229*	-,106	-,303†
kolege/kolegice	r	,126	,194*	,100	-,053	,036
priroda posla	r	,011	,060	,033	-,059	,024
komunikacija	r	-,021	-,016	,034	-,006	-,028
zadovoljstvo poslom	r	-,074	,061	-,055	-,094	-,087

p<,05*; p<,01†, znjuk - zdravstvena njega u kući‡

4.3. Povezanost zadovoljstva poslom i subskala karakteristika posla

Utvrđena je umjerena pozitivna povezanost između zadovoljstva poslom i subskale različitost zadataka te slaba povezanost između zadovoljstva poslom i subskala samostalnosti u radu, povratna informacija i značaj zadataka (Tablica 2.).

Tablica 2. Korelacijska analiza zadovoljstva poslom i subskala karakteristika posla

		Zadovoljstvo poslom	Različitost zadataka	Samostalnost u radu	Povratna informacija	Značaj zadatka
Zadovoljstvo poslom	r	/	,40‡	,35‡	,37‡	,27†
Različitost zadataka	r	,40‡	/	,52‡	,49‡	,56‡
Samostalnost u radu	r	,35‡	,52‡	/	,43‡	,49‡
Povratna informacija	r	,37‡	,49‡	,43‡	/	,72‡
Značaj zadataka	r	,27†	,56‡	,49‡	,720‡	/

p<,05*; p<,01†; p<,001‡

4.3. Povezanost zadovoljstva poslom i karakteristika posla

Korelacijskom analizom utvrđena je umjerena pozitivna povezanost između zadovoljstva poslom i stupnjem raznolikosti koji sudionici imaju u svom poslu i postojanja osobe koja sudionicima pruža povratnu informaciju o poslu (Tablica 3.).

Utvrđena je slaba pozitivna povezanost između zadovoljstva poslom i stupnjem autonomije, dobivanja povratne informacije o obavljenoj aktivnosti, zahtjevnosti posla za korištenjem složenih i sofisticiranih vještina, postojanja osobe koja sudionicima pruža povratnu informaciju o poslu, prilikom za korištenje osobne inicijative i donošenja odluka na poslu, znanja o dobro obavljenom radu i procjene značajnosti njihova posla od strane sudionika (Tablica 3.).

Nije utvrđena značajna povezanost između zadovoljstva poslom i shvaćanja sudionika o tome koliko i kako dobro obavljaju svoj posao i procjenom važnosti posla sudionika (Tablica 3.).

4. REZULTATI

Tablica 3. Korelacijska analiza zadovoljstva poslom i karakteristika posla

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Zadovoljstvo poslom	r	/	,26†	,43‡	,17	,31†	,32†	,06	,24*	,40‡	,29†	,22*	,26†	,38‡
2 Koliko autonomije imate u svojem poslu	r	,26†	/	,39‡	,18	,23*	,21*	,03	,09	,08	,32†	,09	,39‡	,12
3 Koliko je raznolikosti u vašem poslu	r	,43‡	,39‡	/	,37‡	,33‡	,50‡	,06	,39‡	,33‡	,25†	,19*	,28†	,38‡
4 Generalno koliko je važan vaš posao	r	,17	,18	,36‡	/	,32†	,454‡	,22*	,46‡	,314†	,50‡	,43‡	,41‡	,56‡
5 Dobivate li povratnu informaciju o obavljenoj aktivnosti	r	,31†	,23*	,33‡	,32†	/	,42‡	,22*	,28†	,41‡	,29†	,39‡	,38‡	,39‡
6 Posao zahtjeva da koristim složene i sofisticirane vještine	r	,32†	,21*	,50‡	,45‡	,42‡	/	,25*	,77‡	,47‡	,49‡	,37‡	,44‡	,54‡
7 Dok obavljam posao Shvaćam koliko i kako ga dobro radim	r	,06	,03	,06	,22*	,22*	,25*	/	,23*	,42‡	,36‡	,55‡	,24*	,39‡
8 Posao zahtjeva korištenje niz složenih vještina i aktivnosti	r	,24*	,09	,39‡	,47‡	,28†	,77‡	,23*	/	,34‡	,48‡	,37‡	,42‡	,53‡
9 Postoje osobe o kojih dobivam povratnu informaciju o poslu	r	,40‡	,08	,33‡	,31†	,41‡	,47‡	,42‡	,34‡	/	,48‡	,46‡	,19*	,56‡
10 Posao mi daje priliku koristiti osobnu inicijativu i odluke	r	,29†	,32†	,25†	,50‡	,29†	,49‡	,36‡	,48‡	,48‡	/	,59‡	,49‡	,50‡
11 Nakon što završim posao znam jesam li ga dobro odradila	r	,22*	,09	,19*	,43‡	,39‡	,37‡	,55‡	,37‡	,46‡	,59‡	/	,44‡	,53‡
12 Posao mi pruža priliku za neovisnost i slobodu	r	,26†	,39‡	,28†	,41‡	,38‡	,44‡	,24*	,42‡	,19*	,49‡	,44‡	/	,31†
13 Sam posao je vrlo značajan	r	,38‡	,12	,38‡	,56‡	,39‡	,54‡	,39‡	,53‡	,56‡	,50‡	,53‡	,31†	/

p<,05*; p<,01† p<,001‡

5. RASPRAVA

U ovom istraživanju sudjelovalo je 93,6 % ispitanica ženskog spola što je u skladu sa spolnom strukturom djelatnika u zdravstvenoj njezi u kući. Očekivano najveći broj ispitanika čine medicinske sestre i medicinski tehničari opće njege, njih 71,8 % iz razloga što je u djelatnosti zdravstvene njege u kući za sada jedina priznata razina obrazovanja.

Prosječna dužina radnog iskustva u zdravstvenoj njezi u kući iznosi 7 godina, što se razlikuje od dužine radnog iskustva u drugim djelatnostima gdje rade medicinske sestre i medicinski tehničari i iznosi prosječno 20 godina (19).

Medicinske sestre i tehničari najveće zadovoljstvo u djelatnosti zdravstvene njege u kući izražavaju odnosom s nadređenima i kolegama, što se razlikuje od ostalih istraživanja provedenih u RH, gdje odnosi s nadređenima i ostalim kolegama ne predstavljaju izvor zadovoljstva (19). Ta se razlika može objasniti različitim organizacijskim modelima u djelatnosti zdravstvene njege u kući, koju karakterizira manji izravni kontakt s nadređenima i kolegama.

Iako je sve veća složenost zdravstvene njege i dogodile su se značajne promjene u modelima pružanja zdravstvene njege, malo je istraživanja koja koriste zadovoljstvo poslom i karakteristike posle u vezi s tim kako su promjene utjecale na uloge medicinskih sestara i medicinskih tehničara, posebno u odnosima unutar integriranih multidisciplinarnih zdravstvenih timova (15). Medicinske sestre i medicinski tehničari zaposleni u djelatnosti zdravstvene njege u kući pružaju kvalificiranu skrb o pacijentima i provode većinu svog vremena u interakciji s njima. Odnos se uspostavlja kada sestre brinu o pacijentima, a izravna skrb o pacijentima može pružiti osjećaj vrijednosti. Zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i medicinskih tehničara pozitivno je povezano s kvalitetom njege koje pružaju. Stoga osjećaj vrijednosti i identitet posla igraju važnu ulogu u zadovoljstvu poslom medicinskih sestara i medicinskih tehničara (8).

Prema istraživanju Udruge medicinskih sestara koje je provedeno u Oregonu, primarni izvori zadovoljstva poslom, koje je identificiralo više od 85% ispitanih medicinskih sestara, bili su odnosi s pacijentima i obitelji, profesionalna autonomija i neovisnost te odnosi s vršnjacima i kolegama. Prema tom istom istraživanju glavni čimbenici koji doprinose nezadovoljstvu medicinskih sestara i medicinskih tehničara u zdravstvenoj njezi u kući su povezani s poslom,

prekomjernom dokumentacijom i plaćom (20). Utvrđeno je da je zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i medicinskih tehničara izravno povezano s postizanjem boljeg zadovoljstva pacijenata i ishoda te troškovno učinkovite zdravstvene skrbi (15). Isto tako zadovoljstvo poslom je vrlo važan prediktor zadržavanja posla, a ako ustanove za zdravstvenu njegu u kući mogu poboljšati zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i medicinskih tehničara, to može dovesti do manjeg odlaska i duljeg zadržavanja medicinskih sestara i medicinskih tehničara u tim ustanovama (21).

U ovom istraživanju otkriveno je da tri karakteristike posla, autonomija, stupanj raznolikosti i povratna informacija o obavljenom poslu pozitivno utječu na zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i medicinskih tehničara u zdravstvenoj njezi u kući. U istraživanju koje je provedeno u Kini otkriveno je da su tri karakteristike posla, važnost posla, povratna informacija o poslu i raznolikost vještina, pozitivno povezane s radnom posvećenošću u radu medicinskih sestara i medicinskih tehničara, odnosno, medicinske sestre i tehničari su pokazali visoku posvećenost poslu kada su svoje zadatke doživjeli kao smislenim i vrijednim truda, kada su dobivali odgovarajuće informacije o svojoj izvedbi i kada su imali priliku koristiti svoje vještine. Raznolikost vještina i važnost zadatka mogu poboljšati i psihološko stanje u kojem medicinske sestre i medicinskih tehničari doživljavaju svoj rad kao smislen i vrijedan, a povratna informacija o poslu poboljšava psihološko stanje u kojem radnici znaju i razumiju koliko učinkovito obavljaju posao. Pozitivni stavovi i ponašanja se jačaju kada su radnici svjesni da dobro obavljaju zadatak koji se smatra vrijednim. (14). Rezultati drugog istraživanja upućuju na to da bi se medicinske sestre i medicinskih tehničari koji svoj posao percipiraju kao posao s dodatnom autonomijom, s povratnim informacijama i značajnosti zadatka više angažirale u svom poslu (22), dok u istraživanju koje su proveli Bremner i Carriere utvrđeno da medicinske sestre i medicinski tehničari ne smatraju značajnost zadataka i autonomiju kao karakteristike posla potrebne za smatranje svojeg rada kao smislenim (23). potpunosti iskoriste stečena stručnost, učinkovito rješavaju problemi i povećaju osjećaj odgovornosti za rezultate rada (15). U istraživanju koje su proveli Othman i Nasuridin medicinske sestre i medicinski tehničari koji smatraju svoj posao kao jako značajan uključeni su u pružanje odgovarajućih uputa i informacija pacijentima i njihovim obiteljima. Drugim riječima, medicinske sestre i medicinski tehničari su svjesni da je njihov posao važan jer imaju veliki utjecaj na ishode fizičkog i psihičkog zdravlja pacijenata. Isto tako navode da česta povratna informacija o radu od strane nadređenih je također

potrebna kako bi se osiguralo da medicinske sestre i medicinski tehničari znaju koliko dobro obavljaju svoj posao (23). U istraživanju koje su proveli Maurits i sur. otkrivena je djelomična medijacija autonomije nad brigom o pacijentu i zadovoljstva poslom te implicira da radom kojim medicinske sestre i tehničari sami upravljaju poboljšava profesionalizam medicinskih sestara i tehničara u zdravstvenoj njezi u kući jer se autonomija smatra bitnim elementom profesionalizma. Ta studija također pokazuje da medicinske sestre i medicinski tehničari sa visokim stupnjem neovisnosti su zadovoljniji svojim poslom što se također može objasniti autonomijom koju imaju nad njegom pacijenata (24). Utvrđeno je u drugim istraživanjima da autonomija na poslu ima negativnu značajnu vezu s izgaranjem na poslu, odnosno, kada medicinske sestre i medicinski tehničari imaju visok stupanj autonomije, zadovoljit će zahtjevnost posla i time smanjiti izgaranje na poslu (25). Istraživanja su također potvrdila da su karakteristike posla pozitivno povezane s kvalitetom njege. To se može protumačiti tako da medicinske sestre i medicinski tehničari u potpunosti koriste svoje profesionalne vještine i shvaćaju svoju vrijednost, što dodatno ojačava osjećaj postignuća. Tako su medicinske sestre i tehničari unutar sebe motivirani da pruže kvalitetnu njegu (26).

Medicinske sestre i medicinski tehničari koje rade u zdravstvenoj njezi u kući moraju biti spremni za rad u nepredvidivim uvjetima koji su svojstveni zdravstvenoj njezi u kući. Zdravstvena njega u kući zahtijeva visokokvalificirane medicinske sestre i medicinske tehničare, s različitim vještinama i predanošću, koje posjeduju širok spektar kliničkih i skrbničkih kompetencija te visok stupanj autonomije u obavljanju svog posla, obavljajući kontinuirano praćenje svojih pacijenata (27).

Medicinske sestre i medicinski tehničari zdravstvene njege u kući u velikoj su mjeri zadovoljni prirodom posla. Iako u mnogočemu zahtjevan, rad na terenu i u kući bolesnika ima i niz pogodnosti kao npr., samostalnost, slobodan ritam rada, individualna prilagodba provođenju postupaka zdravstvene njege što dovodi do većeg zadovoljstva korisnika radom medicinskih sestara i tehničara.

6. ZAKLJUČAK

Na temelju provedenog istraživanja utvrđeno je:

- Medicinske sestre i medicinski tehničari u zdravstvenoj njezi u kući su zadovoljni svojim poslom.
- Utvrđena je pozitivna povezanost između zadovoljstva poslom i stupnja autonomije, stupnja raznolikosti i povratne informacije.
- Utvrđena je slaba pozitivna povezanost između zadovoljstva poslom i stupnjem autonomije, zahtjevnosti posla za korištenjem složenih i sofisticiranih vještina, prilikom za korištenje osobne inicijative i donošenja odluka na poslu, znanja o dobro obavljenom radu i procjene značajnosti posla.
- Nije utvrđena značajna povezanost između zadovoljstva poslom i shvaćanja sudionika o tome koliko i kako dobro obavljaju svoj posao i procjenom važnosti posla sudionika.

7. SAŽETAK

Cilj istraživanja: Ispitati povezanost zadovoljstva poslom i karakteristika posla medicinskih sestara i medicinskih tehničara u djelatnosti zdravstvene njege u kući.

Nacrt studije: Presječno istraživanje.

Ispitanici i metode: Ispitanici su bili medicinske sestre i medicinski tehničari koji rade u djelatnosti zdravstvene njege u kući na području Republike Hrvatske te je provedeno u prosincu 2022. godine. Koristio se anonimni upitnik s općim podacima, skalom zadovoljstva poslom i skalom karakteristika posla.

Rezultati: U istraživanju je sudjelovalo ukupno 110 medicinskih sestara i medicinskih tehničara (N=110). Od toga je 103 (93,6 %) ženskog spola i 7 (6,4 %) muškog spola. Najveći broj ispitanika čine medicinske sestre/tehničari sa temeljnom srednjoškolskom naobrazbom, njih 79 (71,8 %), dok 18,2% čine prvostupnice dok magistre sestrinstva čine 10 %. Prosječan broj godina rada u zdravstvenoj njezi u kući iznosi 7 godina. Utvrđena je slaba pozitivna povezanost $r(108) = ,26$; $p < ,01$ između zadovoljstva poslom i stupnjem autonomije koji sudionici imaju u svojem poslu. Utvrđena je umjerena pozitivna povezanost $r(108) = ,43$; $p < ,001$ između zadovoljstva poslom i stupnjem raznolikosti koji sudionici imaju u svojem poslu. Utvrđena je slaba pozitivna povezanost $r(108) = ,31$; $p < ,001$ između zadovoljstva poslom i dobivanja povratne informacije o obavljenoj aktivnosti. Utvrđena je slaba pozitivna povezanost $r(108) = ,38$; $p < ,001$ između zadovoljstva poslom i procjene značajnosti njihova posla od strane sudionika.

Zaključak: Razina zadovoljstva poslom jako je važna u procesu pružanja zdravstvene skrbi jer upravo zadovoljstvo poslom utječe na rad medicinskih sestara i medicinskih tehničara i na kvalitetu pružene skrbi.

Ključne riječi: karakteristike posla; sestrinstvo; zadovoljstvo poslom; zdravstvena njega u kući.

8. SUMMARY

Job satisfaction and job characteristics of nurses in home health care

Objectives: To investigate the relationship between job satisfaction and job characteristics of nurses in home health care

Study design: A cross-sectional study

Participants and Methods: The participants were nurses working in home health care in the Republic of Croatia, and it was conducted in December 2022. An anonymous questionnaire with general data, a job satisfaction scale and a job characteristics was used.

Results: A total of 110 nurses participated in the study. Of these, 103 (93,6%) were female) and 7 (6,4%) were male. The largest number of respondents are nurses with a basic high school education, 79 of them (71.8%), while 18.2% are bachelor's degree holders and 10% are nursing master's degrees. The average number of years of work in home health care is 7 years. A slight positive correlation was established $r(108) = .26; p < .01$ between job satisfaction and the degree of autonomy participants have in their work. A real positive correlation was established $r(108) = .43; p < .001$ between job satisfaction and the degree of diversity that the participants have in their work. A slight positive correlation was established $r(108) = .31; p < .001$ between job satisfaction and receiving feedback on the activity performed. A slight positive correlation was established $r(108) = .38; > p .001$ between job satisfaction and participants' assessment of the significance of their work.

Conclusion: The level of job satisfaction is very important in the process of providing health care, because it is job satisfaction that affects the work of nurses and the quality of the care provided.

Keywords: home health care; job characteristics; job satisfaction; nursing.

9. LITERATURA

1. Fjørtoft AK, Oksholm T, Førland O, Delmar C, Alvsvåg H. The position of home-care nursing in primary health care: A critical analysis of contemporary policy documents. *Nurs. Inq.* 2021;29(2)
2. Andrade AM, Silva KL, Seixas CT, Braga PP. Nursing practice in home care: an integrative literature review. *Rev. Bras. Enferm.* 2017;70(1):199-08
3. Bitner MJ, Booms BH, Mohr LA. Critical Service Encounters: The Employees Viewpoint. *J. Marketing.* 1994;58(4): 95–06
4. Spector PE. Job satisfaction: application, assesment, cause and consequences. Thousand Oaks etc.: Sage Publication; 1997
5. Ellenbecker CH, Byleckie JJ. Home Healthcare Nurses' Job Satisfaction Scale: refinement and psychometric testing. *J. Adv. Nurs.* 2005;52(1):70-8
6. Mori Y, Sasaki M, Ogata Y, Togari T. The development and validation of the Japanese version of job satisfaction scale: a cross-sectional study on home healthcare nurses. *BMC. Res. Notes.* 2022;15(1):205
7. Cox CA. Nurse manager job satisfaction and retention: A home healthcare perspective. *Nurs. Manage.* 2019;50(7):16-23
8. Wang YJ, Ye YQ, Jin Y, Chuang YC, Chien CW, Tung TH, The Hybrid Multiple-Criteria Decision-Making Model for Home Healthcare Nurses' Job Satisfaction Evaluation and Improvement. *J. Public Health.* 2022;67
9. Negrusa S, Hogan P, Jordan L, Hoyem R, Cintina I, Zhou M. i sur. Work patterns, socio-demographic characteristics and job satisfaction of the CRNA workforce – Findings from the 2018 AANA survey of CRNAs. *Nurs. Outlook.* 2021;69:370-9
10. Boamah S, Read E, Spence Laschinger H. Factors influencing new graduare nurse burnout development, job satisfaction, and patient care quality: A time-lagged study. *J. Adv. Nurs.* 2017;73(5):1182-95

11. Huyghebaert T, Gillet N, Lahiani FJ, Fouquereau E. Curvilinear. Effects of job characteristics on ill-being in the nursing profession: a cross-sectional study. *J. Adv. Nurs.* 2015;72(5):1109-21
12. Wan Q, Li Z, Zhou ., Shang S. Effects of work environment and job characteristics on the turnover intention of experienced nurses: The mediating role of work engagement. *J. Adv. Nurs.* 2018;74(6):1332-41
13. Giller N, Fouquereau E, Coillot H, Cougot B, Moret L. Dupont S. i sur. The effects of work factors on nurses' job satisfaction, quality of care and turnover intentions in oncology. *J. Adv. Nurs.* 2018;74(5):995-221
14. Wan Q, Zhou W, Li Z, Shang S. Associations of organizational justice and job characteristics with work engagement among nurses in hospitals in China. *Res. Nurs. Health.* 2018;41(6):555-62
15. Giles M, Parker V, Mitchell R, Conway J. How do nurse consultant job characteristics impact on job satisfaction? An Australian quantitative study. *BMC. Nursing.* 2017;16:51
16. Marušić M. Uvod u znanstveni rad u medicini. 6. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 2019
17. Barać I, Prlić N, Lovrić R, Kanisek S, Dubac Nemet L, Plužarić J. Development and Psychometric Testing of the Croatian Version of the Job Satisfaction Scale in Hospital Nurses. *J. Nurs. Meas.* 2018;26(1)
18. Idaszak JR, Drasgow F. A revision of the Job Diagnostic Survey: Elimination of a measurement artifact. *J. Appl Psychol.* 1987;72(1):69-74
19. Barać I, Plužarić J, Kanisek S, Dubac Nemet L. Zadovoljstvo poslom kod medicinskih sestara i tehničara u odnosu na mjesto rada. *Sestrinski oglasnik.* 2015;20(1):27-32
20. McCreary DJ. Home Health Nursing Job Satisfaction and Retention: Meeting the Growing Need for Home Health Nurses. *Nurs. Clin. North Am.* 2020;55(1):121-32
21. Singh A, Jha A, Purbey S. Identification of Measures Affecting Job Satisfaction and Levels of Perceived Stress and Burnout among Home Health Nurses of a Developing Asian Country. *Hosp. Topics.* 2021;99(2):64-74

22. Othman N, Nasuridin AM. Job Characteristics and staying engaged in work of nurses: Empirical evidence from Malaysia. *Int. J. Nurs. Sci.* 2019;6(4):432-8
23. Bremner N. Carriere J. The effects of skill variety, task significance, task identity and autonomy on occupational burnout in a hospital setting and the mediating effect of work meaningfulness, Telfer School of Management, University Ottawa; 2011. Working paper
24. Maurits EEM, de Veer AJE, Groenewegen PP, Francke AL. Home-care nursing staff in self-directed teams are more satisfied with their job and feel they have more autonomy over patient care: a nationwide survey. *J. Adv. Nurs.* 2017;73(10):2430-40
25. Adebayon SO, EzeanyaIfenna DE. Task identity and job autonomy as correlates of burnout among nurses in Jos, Nigeria. *Int. Rev. Soc. Sci. Humanit.* 2011;2(1):7-13
26. Dong X, Han L, Wang L, Zhang Y, Chen J, Li B. i sur. The effects of job characteristics, organizational justice and work engagement on nursing care quality in China: A mediated effects analysis. *J. Nurs. Manag.* 2020;28(3):559-66
27. Andrade AM, Silva KL, Seixas CT, Braga PP. Nursing practice in home care: an integrative literature review. *Rev. Bras. Enferm.* 2017;70(1):199-08